

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z wniosku A. L., M. L. i M. W.
o zasiedzenie udziału we współwłasności nieruchomości,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 października 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 14 czerwca 2019 r., sygn. akt [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 w zw. z 13 § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jednocześnie przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją

sądową i jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

W skardze kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 14 czerwca 2019 r. (sygn. akt II Ca (...)) wnioskodawcy A. L., M. L. i M. W. wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparli na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego Sądowi Najwyższemu na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., zawrzeć we wniosku pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone przez skarżącego wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego przez niego sposobu ich usunięcia, a ponadto wykazać wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji przedstawionego we wniosku problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2020 r., IV CSK 698/19, niepubl.).

Ponadto w świetle ugruntowanego orzecznictwa skuteczność powołania się na tę przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zależna jest nie tylko od wyartykułowania przez skarżącą zagadnienia prawnego, ale również niezbędne jest wywiedzenie argumentów jurydycznych wskazujących na występowanie rozbieżności interpretacyjnych przy rozstrzyganiu przedstawionego zagadnienia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2018 r., I CSK 798/17, niepubl., z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17, niepubl. oraz z dnia 8 kwietnia 2018 r., V CSK 577/17, niepubl.).

Powyższych kryteriów nie spełnia zagadnienie prawne przedstawione przez wnioskodawców. Skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej

do rozpoznania ograniczyli się jedynie do wyartykułowania problemu prawnego i oczekiwanego podejścia interpretacyjnego bez jednoczesnego osadzenia ferowanych twierdzeń na kanwie argumentacji jurydycznej i ich skonfrontowania z ewentualnymi argumentami przemawiającymi na rzecz stanowiska przeciwnego.

Wnioskodawcy nie wykazali także, że wyjaśnienie przedstawionego zagadnienia prawnego ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym. Umknęło ich uwadze, a wyraźnie wynika to z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, że okolicznością decydującą o oddaleniu wniosku o zasiedzenie udziału we współwłasności nieruchomości był brak zaimplementowania przez wnioskodawców woli wyzucia ze współwłasności polegający na dokonywaniu dostrzegalnych na zewnątrz czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu. Innymi słowy, kluczowe znaczenie miał charakter dokonywanych czynności, a nie podmiot, wobec którego wola wnioskodawców miałaby być manifestowana.

Jasno stwierdził to Sąd meriti zauważając, że z czynności dokonywanych na przedmiotowej nieruchomości przez wnioskodawców jedynie ocieplenie budynku i wymianę elewacji, dokonane w 2003 r., można potraktować jako dostrzegalną z zewnątrz czynność przekraczającą zakres zwykłego zarządu nieruchomością, która dla otoczenia mogła oznaczać, że właściciel władający ignoruje współwłaścicieli.

Zatem w przedmiotowej sprawie problemem nie był brak możliwości wykazania zmiany charakteru posiadania na samoistne w związku z podnoszonym przez wnioskodawców brakiem ustalonych spadkobierców osoby wpisanej w księdze wieczystej, jako współwłaściciel przedmiotowej nieruchomości, ale brak upływu terminu, o którym mowa w art. 172 k.c., co nie pozwalało na uwzględnienie wniosku.

Wobec powołania się przez wnioskodawców na przesłankę wskazaną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. stwierdzić należy, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z tej przyczyny wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego

rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić oraz - co równie istotne - uzasadnić w skardze kasacyjnej, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl., z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, niepubl., z dnia 27 lutego 2019 r., I CSK 20/19, niepubl.).

Wnioskodawcy nie sprostali powyższym wymaganiom. Kwestia możliwości zasiedzenia przez współwłaściciela udziału w nieruchomości, co zresztą przyznają sami skarżący, była przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego. Orzecznictwo w tym przedmiocie jest przy tym spójne i precyzyjnie wskazuje warunki, od spełnienia których uzależnione jest orzeczenie zasiedzenia udziału należącego do innego współwłaściciela. Co należy podkreślić, dokonana przez Sąd Najwyższy wykładnia przedmiotowych przepisów, wbrew twierdzeniom wnioskodawców, ma charakter generalny i umożliwia rozstrzygnięcie sprawy w ustalonym przez Sady meriti stanie faktycznym.

Przykładowo w postanowieniu z dnia 30 stycznia 2015 r., III CSK 179/14 (niepubl.), Sąd Najwyższy przyjął, że jeżeli władanie nieruchomości wynika ze stosunku współwłasności, wówczas warunkiem zasiedzenia udziału innego współwłaściciela jest zmiana (rozszerzenie) zakresu posiadania przez zasiadającego współwłaściciela ponad posiadanie wynikające ze współwłasności (art. 206 k.c.) oraz uzewnętrznienie tego w stosunku do otoczenia i współwłaściciela, którego udział jest objęty zasiedzeniem. Nie przesądza o tym samodzielne wykonywanie uprawnień, ponoszenie ciężarów związanych z korzystaniem z nieruchomości, a nawet pokrycie kosztów remontu lub modernizacji przedmiotu współwłasności. O wykroczeniu poza uprawnienia współwłaścicielskie można natomiast mówić wtedy, gdy posiadający współwłaściciel podejmuje sam decyzje o znaczących zmianach w przedmiocie współwłasności.

Warto w tym miejscu przytoczyć orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2019 r., I CSK 107/18 (niepubl.), w którym zauważono, że zmiana nieruchomości niezabudowanej na zabudowaną i to budynkiem mieszkalnym służącym do zaspokojenia potrzeb tylko jednego ze współwłaścicieli nieruchomości i jego rodziny i to w znacznej perspektywie czasowej (nawet wielopokoleniowej), potwierdza zmianę charakteru i zakresu posiadania nieruchomością. W ten sposób, dostatecznie widoczny dla pozostałych współwłaścicieli nieruchomości, dano wyraz temu, że dokonała się zmiana zakresu i charakteru władania przez jednego ze współwłaścicieli wydzieloną mu do korzystania częścią nieruchomości wspólnej.

W innym z orzeczeń Sąd Najwyższy podkreślił z kolei, że niewykonywanie prawa posiadania przez innego współwłaściciela nie uprawnia do wniosku, że współwłaściciel posiadający przejął rzecz w samoistne posiadanie w zakresie jego uprawnień (zob. orzeczenie z dnia 20 września 2012 r., IV CSK 117/12, niepubl.).

Mając na względzie przywołane orzeczenia Sądu Najwyższego nie sposób przyjąć, że skarżący wskazał na przepisy, których wykładnia budzi poważne wątpliwości mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 w zw. art. 13 § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).